

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016.

**EMBER- ÉS
TÁRSADALOMISMERET,
ETIKA**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

PROJEKT

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Projekttémák

„Csak” háztartásbeli?

- Készítsen felmérést a környezetében néhány háztartásbeli családtag napi rutinjáról! Tapasztalatait időmérleg formájában összegezze! (Az időmérleg legalább egy hetet öleljen fel!)
- Készítsen riportokat olyan személyekkel, akik életük egy részét önként vagy kényszerből háztartásbeliként töltötték!

Elkezdeni sohasem késő, de folytatni sem...

- Készítsen riportokat az élethosszig tartó tanulásban tapasztalatokat (siker, kudarc) szerzett emberekkel!
- Szervezzen tematikus napot, ankétot iskolájában vagy lakókörnyezetében az élethosszig tartó tanulás társadalmi előnyeiről és indokoltságáról!

Az utca művészete

- Mutassa be, hogyan változott a reklámok társadalomra gyakorolt hatása és eszközrendszere az elmúlt száz évben a köztéri plakátok tükrében!
- Készítsen audiovizuális (ppt, prezi, dokumentumfilm stb.) anyagot a köztéri plakátok, reklámok szerepének és eszközrendszerének a változásáról az elmúlt száz évben!

A projektmunka értékelése (maximálisan 80 pont)

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy bírálni kell:

- I. a projektkészítés folyamatát (30 pont),
- II. az elkészült projekt tartalmát (50 pont).

I. A projektkészítés folyamatának értékelése

Szempontok		Maximális pont	
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság a választott téma feldolgozásában.	2	
Konzultációkon való részvétel	A vizsgázó felkészülten, aktívan részt vett a konzultációkon, elkészítette az elemzést, az értékelést, az összegzést.	4	
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, problémafelismerés, probléma-megoldás képessége, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó folyamatosan vezette a munkanaplót. • Portfóliójában bemutatta a készítés folyamatához kapcsolódó anyagokat, jegyzeteket, részfejezeteket, a dolgozat készítése közben keletkezett egyéb produktumokat. Írásban megfogalmazta hipotézisét vagy célkitűzését, bemutatta a téma kiválasztásával kapcsolatos motivációt, indokolta a témaválasztást. A munka ütemezésére tervezetet, illetve hálótérvet készített. • A konzultációkon a kitűzött határidőket pontosan betartotta. 	4 6
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó a konzultációkon és a munkanaplóban a projektmunkával kapcsolatos személyes élményeit is megfogalmazta. • Az érettségi vizsga súlyának megfelelően működött együtt a konzulenssel és más érintett személyekkel. • A projektkészítés során a szakirodalmat értően feldolgozta. • A konzultációkon szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, munkanaplója, tervezete nem tartalmaz súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát. 	4 2 4 2
Összesen		30	

II. Az elkészült projekt tartalmának értékelése

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)
2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése
  - a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)
  - b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)
3. Szervezésen alapuló projekt
  - a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)
  - b) A lebonyolítás módjának (rendezvény) értékelése (20 pont)

A projekt munka megvédésének értékelése (maximálisan 20 pont)

A vizsgázó a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a projekt munkáját. A védelem során röviden bemutatja az általa elkészített projektet, és válaszol a vizsgabizottság kérdéseire.

A vizsgabizottság, illetve az elnök előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védelem alkalmával a portfólióban található anyagok (hipotézis, terv, hálóterv, nyersvázlat, bibliográfia stb.) bármelyikét felhasználhatja a vizsgázó szemléltetésre, erre az értékelő tanár bátoríthatja.

A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra a vizsgázó nem tudja a választ.

A projekt munka megvédésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni, és a 20 pont felosztásával kialakított részpontoszámokat ennek alapján kell felosztani.

Szemponatok	Maximális pontszám
A vizsga tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6
A projektkészítés során szerzett egyéni tapasztalatok ismertetése	4
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4
A vizsgabizottság által feltett kérdések megválaszolása, témataartás, lényegkiemelés	4
A felelet felépítettsége, nyelvhelyesség	2
Összesen	20

Megjegyzés:

A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjai a tantárgy vizsgaleírásában (40/2002 (V. 24.) OM rendelet) adottak. A vizsgáztató iskolának a tételsor összeállításakor rögzítenie kell a tételek kifejtésének elvárt összetevőit a megadott szempontok szerint és az 50 pont felosztásával kialakított maximálisan adható részpontoszámokat, amelyek alapján a feleletet értékelni kell.

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)

Szempontok		Max. pont	
A dolgozat egyedisége	A vizsgázó a dolgozatot önállóan készítette el. Az idézeteket, szakirodalmi hivatkozásokat pontosan feltüntette.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A dolgozat terjedelme megfelel az előírásoknak.	4	
	• A dolgozat esztétikus, formája méltó az érettségi vizsgához. Táblázatai, ábrái áttekinthetőek, címmel ellátottak.	2	
	• A vizsgázó betartotta az írásos dolgozat műfaji követelményeit. A dolgozatot megfelelően tagolta. A vizsgaművet fejezetekre, azokon belül bekezdésekre osztotta, a lényegi részeket kiemelte.	6	
	• A szöveg nyelvtanilag és nyelvhelyességi szempontból is pontos, igényes. A vizsgázó gördülékenyen, olvasmányosan fogalmazott, stílusa, hangvétele egyéni.	6	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a projekttémával, figyelemfelkeltő, ötletes.	2
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma-megoldás keresése	• A munka tartalma megfelel a választott téma bemutatásának. • A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet (interjú, kérdőíves felmérés, adatgyűjtés stb.).	2 4
	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	A vizsgázó a projekt témájához kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően mutatta be, helyesen alkalmazta. Információit többféle műveltségi területről szerezte, azokat ötvözte (történelmi, szociológiai, emberi jogi, oktatási, néprajzi, szociálpszichológiai stb.). Hivatkozott a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű lényegi kivonatolása, értő feldolgozása). A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használta.	10
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	A vizsgázó a projektmunkában a lényegi elemeket kiemelte, jól súlypontosított. Felismerte a társadalmi, történelmi, szociológiai, kulturális, pszichológiai ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket. Megfigyelések, interjúk, szakirodalmi tájékozódás alapján képes következtetéseket levonni.	6
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	A dolgozat tartalmazza a kutatási cél vagy a hipotézis megvalósulásának értékelését.	2
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó világosan és szakszerűen fejezi ki a gondolatait.	4
	Összesen		50

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok			Maximális pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	A projekthez mellékelt írásos anyagban a vizsgázó elemzési szempontot választott, és ennek megfelelően értékelte a célkitűzés megvalósulását.	2
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó kiemelte a lényegi elemeket, észrevette és bemutatta a társadalmi, szociológiai, kulturális, oktatási, szociális és egyéb tényezőket.	2
	A projekt-munka elméleti megalapozása	A csatolt bibliográfia a projekttéma elkészítéséhez szükséges elméleti ismereteket tükrözi. A vizsgázó hivatkozott a feldolgozott szakirodalomban foglalt ismeretekre, azokat megfelelően alkalmazta hipotézisének felállításában és igazolásában.	4
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés olvasmányos, gördülékeny, tagolt, követhető.	2
Összesen			10

b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	
Önállóság a választott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltüntette. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyag alkalmas érzelmi hatások felkeltésére, megjelenik benne az eredetiség, az egyéni hang. 	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A szerző a választott témával kapcsolatban megfogalmazta saját véleményét is. 	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, esztétikai minőséget hordoz. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> Képi és hangvilága jól szerkesztett. Szövege – ha van – szabatosan, pontosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	2	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a választott témával vagy annak részével összhangban van, figyelemfelkeltő, eredeti, ötletes.	2
	A feladat megértése	A projektmunka tartalma megfelel a választott témának. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	2
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó kiemelte a projektmunka lényegi elemeit, jól súlypontosított. 	2
		<ul style="list-style-type: none"> Felismerte az ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket. 	2
		<ul style="list-style-type: none"> Tárgyat vagy témáját több szempontból vizsgálta, ábrázolta. 	4
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> A kész műben tükröződnek a témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek. 	4
		<ul style="list-style-type: none"> A médiaismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (képnyelv, hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazta. 	4
Összesen		40	

3. Szervezésen alapuló projekt

a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	
Önállóság a választott téma feldolgozásában	A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyag a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi a vizsgázó önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Tükrözi a vizsgázónak a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatait, a felkészülés idején elsajátított elméleti ismereteit. A vizsgázó bemutatta a rendezvény hatását az adott közösségre.	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő. A dolgozat tagolása arányos, áttekinthető, bekezdésekre osztott. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. Tartalmaz saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket. 	2	
K O M P E T E N C I Á K	Cél- Meghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik. A vizsgázó meghatározta a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, számba vette a megvalósulás lehetőségeit. A vizsgázó elemezte a szervezett program megvalósulását, értékelte az általa végzett tevékenység hatékonyságát. 	4
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó a szervezés során felismerte az ok-okozati kapcsolatokat, összefüggéseket. Írásos anyaga tárgyilagos, lényegre törő. 	2
	A projekt-munka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészített bibliográfia tükrözi a választott projekttémával kapcsolatos elméleti ismereteket. A vizsgázó a szervezéshez kapcsolódó ismereteket megfelelően alkalmazta. 	4
		<ul style="list-style-type: none"> Rávilágított a program személyi, pszichológiai és esetleg gazdasági feltételeire. 	4
Összesen		30	

b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont
Önálló munkavégzés és kezdeményező-képesség	A vizsgázó a szervezésre, lebonyolításra fordított időt a csatolt portfólióban dokumentálta. Annak terjedelme az elvártak megfelelő.	2
	• A vizsgázó egyéni motivációja megjelenik a lebonyolításban, ötletet fogalmaz meg, javaslatokat tesz.	2
	• Megállapítható, hogy a szervezésben a vizsgázó mit végzett önállóan, mit irányítóként és munkatársként, mit figyelő és cselekvő résztvevőként.	2
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	• A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése ötletes, a figyelem felkeltésére alkalmas. A vizsgázó a figyelem felkeltésére többfajta információhordozót is igénybe vett, illetve felhasználta a civilszervezet ezzel kapcsolatos gyakorlatát.	2
	• A vizsgázó a szervezés folyamatában céljait megfelelően kommunikálta, a résztvevőket mozgósította, a civilszervezet önkénteseit motiválta.	2
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	• A helyszínt és az időpontot a rendezvénynek megfelelően választotta ki.	2
	• A projektből kitűnik, hogy a vizsgázó megismerte a rendezvény megvalósításához kapcsolódó intézményeket, szervezeteket, azok működésének sajátosságait.	2
	• A vizsgázó a rendezvény irányítását kézben tartotta, a rendezvény lebonyolítása után levonta a tanulságokat, és összefoglalta az eredményeket.	2
Konfliktuskezelő és probléma-megoldó képesség	• A vizsgázó felkészült a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kiküszöbölésére (esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.).	2
	• A program idején a váratlanul felmerült problémákat, helyzeteket megoldotta, a keletkező feszültséget oldotta, megfelelően reagált a segítők és résztvevők ötleteire.	2
Összesen		20

	maximális pontszám	elért pontszám
Projektkészítés folyamata	30	
Tartalom	50	
AZ ÍRÁSBELI VIZSGARÉSZ PONTSZÁMA	80	

---

 javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba bevitt egész pontszám
Projektkészítés folyamata		
Tartalom		

---

 javító tanár

---

 jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....